

Фолклорната мелодика, във вариантите за виола и английски рог

ViolAni от Георги Андреев

ViolAni е пиеса за виола и пиано, написана специално по повод рожденият ден на малката дъщеря на Георги Андреев Йоана, на която всички казват Ани. По тази причина, композиторът кръщава произведението „ВиолАни“. В разговор с Георги Андреев, той споделя за пиесата че е непретенциозна и изцяло съобразена с инструменталните възможности на дъщеря си, като в последствие се оказва че има доста трудности и нестандартни похвати, които са предизвикателство за всеки инструменталист независимо за коя от двете версии става въпрос.

Версията за английски рог и струнен оркестър дава нова визия на тази пиеса, не само по отношение на тембрите, но и по отношение на цялостната концепция: щрих, динамика но и функция на гласовете. В бързия дял има много ясна препратка към фолклорни първоизточници, без да е цитирана никаква конкретна фолклорна тема.

"ViolAni"
for English Horn and Strings

Georgi Andreev

English Horn $\text{♩} = 70$ *mp*

Violin I

Violin II

Viola *p*

Violoncello *p* pizz.

Contrabass *p*

Пиесата следва традиционната както за фолклора, така и за виртуозната инструментална солова музика триделна форма. Състои се от бавно встъпление, също в триделна форма с безкраен канон (т. 18-19) и каноническа секвенция (т. 22-23).

18
Eng. Hn. *f*

Vln. I *f* div.

Vln. II *f* div.

Vla. *f* div. unis.

Vc. *f*

Cb. *f*

22
Eng. Hn. *mf* rit.

Vln. I *mp* unis. div.

Vln. II *mp* unis. div.

Vla. *mp* div. a3

Vc. *mp* div.

Cb. *mp*

Бързата част демонстрира импровизационно натрупване на теми в народен дух, като се следват принципите на остинатите (повторение от същия тон - напр. т. 46-48)

46

Eng. Hn.

Vln. I

Vln. II

Vla.

Vc.

Cb.

Секвенцията (мотивите се пренасят в един и същ глас от различни степени на лада – напр. в т.26-33)

25 $\text{♩} = 140$

Eng. Hn.

Vln. I

Vln. II

Vla.

Vc.

Cb.

p

div. a 4

div. a 4

p unis. pizz.

p unis. pizz.

p unis. pizz.

p pizz.

29

Eng. Hn. *mp*

Vln. I

Vln. II *arco mp*

Vla. *mp arco*

Vc. *mp arco*

Cb. *mp*

Detailed description: This musical score covers measures 29 to 32. The English Horn (Eng. Hn.) plays a melodic line starting in measure 29 with a mezzo-piano (*mp*) dynamic. The Violin I (Vln. I) and Violin II (Vln. II) parts are mostly silent, with Vln. II playing a rhythmic pattern of eighth notes starting in measure 30, marked *arco mp*. The Viola (Vla.), Violoncello (Vc.), and Contrabasso (Cb.) parts provide a harmonic and rhythmic foundation, with the Cb. playing a steady eighth-note pattern. Dynamics are consistently marked as *mp* across the section.

Хетерофонията (импровизационни контрапункти както в кулминацията от т.90) и респонзорните структури (въпрос и отговор - напр. т.49-55).

90

Eng. Hn. *ff*

Vln. I *ff*

Vln. II *ff*

Vla. *ff*

Vc. *ff*

Cb. *ff*

div.

3

Detailed description: This musical score covers measures 90 to 93. All instruments play with a forte (*ff*) dynamic. The English Horn (Eng. Hn.) has a melodic line with accents. The Violin I (Vln. I) and Violin II (Vln. II) parts feature a triplet of eighth notes in measure 91 and a *div.* (divisi) marking in measure 92. The Viola (Vla.), Violoncello (Vc.), and Contrabasso (Cb.) parts play a rhythmic pattern of eighth notes with accents. The Cb. part has a *ff* dynamic marking.

Преди репризната бавна част напрежението се запазва и в каденцата, но постепенно се успокоява посредством орнаментална игра върху тона сол. Заключението синтезира теми от предишните две части като ги преосмисля посредством *divisi* във фини квинтови акорди в струнните инструменти.

Преработката на версията за английски рог е съобразена и адаптирана изцяло за възможностите и диапазона на инструмента като оригиналната тоналност се запазва. Променени са само щрихи, двойни грифове типични за струнните инструменти и от друга страна артикулации типични за духовите инструменти.

Пиесата започва с два такта встъпление, съсредоточено около тоналността до мажор със няколко съседни диатонични чужди тонове, които могат да влязат в рамките на акорда. Първата тема е кантиленна с песенен характер, като основният мотив представлява поредица от две възходящи кварта. Квартата нагоре, малка секунда надолу отново кварта

нагоре и секунда надолу, като това е основното ядро на темата. Тя се състои от стандартните четири такта, като втората четворка вече е изменена модулационно, отивайки към доминантовата тоналност но не остава в нея тъй като средният дял модулира в бемолна. Още в такт 12, наблюдаваме трийсетвториново движение в соловата партия имитирана от втори цигулки в 16 такт, които играят роля на орнаменти като препратка към фолклорния маниер на свирене.

Връщането към темата в такт 18 се провежда от първи цигулки а солирацията инструмент минава в контрапункт. Последните два такта преди бързия дял са в *ritardando* и представляват заключение на първият дял.

Средният дял на ViolAni, е напълно контрастен на първият в двойно по-бързо темпо. Няма връзка с първият като характер; напротив, той е бърз, скерцозен и леко напрегнат. Общото с първият дял е структурата на темата като квартата е сменена с възходяща терца и секунда надолу, терца нагоре и отново секунда надолу. За да импонира на щриха на английския рог в оркестъра се наблюдава акомпанимент от пицикати, образувайки

интересни диалози по-между им. В 35 такт, според автора има ритмична фигура, типична за фолклора на Пирин. Това е секвенция в низходяща посока, която се явява характерно мелодично ядро на танц, наречен малешевско хоро.

Според автора, дълбок познавач на българския фолклор, началото на бързия дял се явява като встъпление на втората тема на пиесата (т. 42) и точно тук, без да е цитиран фолклор, има интонационно, интервалово и ритмическо подреждане подобно на малешевско хоро, построено с възходяща квинта със запълване на скока на интервала.

В средата на 42 такт, композиторът изписва шестнайсетинава триола, която в случая играе ролята на народен орнамент, вместо мордент или форшлаг, за да бъде изпълнена конкретно в метричното време. Идеята на Георги Андреев, която сподели с мен, е етно-елементите да не са изписани като за народен инструмент, а като за класически, поради спецификата на жанра на пиесата. От 40 такт в съпровода се появява остинатен моторен

мотив с изявена ритмична формула, която се наблюдава първоначално във виолончелите, а след това и във виолите.

Musical score for measures 40-42. The score includes parts for English Horn (Eng. Hn.), Violin I (Vln. I), Violin II (Vln. II), Viola (Vla.), Violoncello (Vc.), and Contrabass (Cb.). The English Horn part features a trill in measure 41 and a triplet in measure 42. Dynamics range from forte (f) to mezzo-piano (mp).

Втората тема на вторият дял на пиесата започва от 54 такт и се провежда в акомпанимента на оркестъра, а солиращият инструмент е в контрапункт като ритъмът е комплементарен. Темата на оркестъра е в шестнайсетинно движение, докато обоят акомпанира в осмини, и съответно, когато оркестърът е в осминово движение, солиращият инструмент провежда темата в шестнайсетини, образувайки интересен диалог.

Musical score for measures 53-55. The score includes parts for English Horn (Eng. Hn.), Violin I (Vln. I), Violin II (Vln. II), Viola (Vla.), Violoncello (Vc.), and Contrabass (Cb.). The English Horn part has a melodic line with slurs. The Violin I and II parts have a rhythmic accompaniment. Dynamics range from forte (f) to fortissimo (f).

В 54 такт имаме повторение на предходния дял, само че с различна оркестрация; този път тя е решена композиционно като канон между акомпанимента и английския рог. От такт 74 се появява за пръв път акцентуация, която звучи неравноделно, въпреки че размерът четири четвърти се запазва. Сменя се характерът, настроението, както и фактурата на бързият дял.

73

Eng. Hn.

Vln. I

Vln. II

Vla.

Vc.

Cb.

mf

mf

mf

mf

mf

mf

Главната тема на вторият дял се провежда в оркестъра от такт 78 до такт 90, където е кулминацията на целият бърз дял; обоят отново играе роля на акомпанимент. В 111 такт, пиесата се връща към репризата, но за разлика от самото начало е по-лирична и доста по-кратка със различна оркестрация, но същевременно запазва характера си.

111 Tempo primo ♩=70

Eng. Hn.

Vln. I

Vln. II

Vla.

Vc.

Cb.

mp

p

mp

pp

p

mp

pp

p

pp

p

p

div.

unis.

div.

unis.

div.

unis.

non div.

p

pp

p

p

Благодарение на мелодичната инвенция повлияна от народните мотиви, ритмичното разнообразие, множеството полифонични похвати, тази пиеса ме заинтригува със своята виртуозност и майсторски изваяна форма. Въпреки че музиката не изисква разширена техника, някои от основните предизвикателства при изучаването ѝ са пъргавата пръстова

техника особено в средният дял, използването и на добро дишане. Контролът на въздуха и издържливостта са от съществено значение за изработването на музикалното съдържание на произведението. Наред с това авторът демонстрира органично усещане за това как английския рог с неговия тембър, обем и технически възможности става солист в една истински българска пиеса.

Литература

Barret, A.M.R. Complete Method for the Oboe. New York, Boosey & Hawkes, 2000

Петков, Спиро. Произведения за обой от български композитори. София: НМА „Панчо Владигеров“, 2012, с. 4. ISMN: 979-0-707671-00-9

Passin, Günther. Malzer, Reinhold. Tägliche Grundlagenübungen. Friedrich Hofmeister Musikverlag, 2002, ISMN: M-2034-6120-3